

*Impressie van de VIPdag van Exodus Den Haag, 18 juni 2011
Het belang van relaties voor (ex-)gedetineerden*

VIPs zijn mensen met groot aanzien die bij evenementen een bijzondere plaats krijgen. Kortgeleden maakte ik een bijzondere VIP-bijeenkomst mee. Het was in Exodus Den Haag, een project waar ex-gedetineerden in een begeleidingsprogramma worden begeleid op een nieuwe levensweg. Alle bewoners in Exodus hebben een kortere of langere gevangenisstraf achter de rug en ze hebben ervoor gekozen met de criminaliteit te breken en aan zichzelf te werken en een maatschappelijk bestaan op te bouwen.

De bewoners hadden in een speciale bijeenkomst hun eigen VIPs uitgenodigd. Deze Very Important Persons waren geen mensen met grote namen, maar mensen die hen tijdens de detentie en in Exodus hadden gesteund. In een moeilijke fase in hun leven hadden deze VIPs hen niet laten vallen. Ze waren hen trouw gebleven en tot steun geweest. Er waren heel verschillende VIPs: een vriendin; een zuster en nichten; iemand van de kerk; kinderen; een moeder; een zoon.

Ik was uitgenodigd een toespraakje te houden over de betekenis van relaties.

Mijn toespraak in grote lijnen:

“Als je vast komt te zitten, is er veel gebeurd. Je hebt veel te verwerken. Door het delict dat is gepleegd. Maar ook de consequenties die het voor jezelf en je relaties heeft. Je bent daarbij sterk aan jezelf alleen overgeleverd. Andere gevangenen hebben al genoeg aan hun eigen problemen. Bovendien ben je samen met mensen die je niet zelf hebt uitgekozen. Dit betekent dat er ook geen vertrouwde omgeving is. Ook brengt gevangenschap met zich mee dat veel mensen je laten vallen en niets meer met je te maken willen hebben. Dan is het heel belangrijk dat er mensen zijn die wel met je in verbinding blijven, op bezoek, door een kaartje of een telefoontje. Ik herinner mij een keer dat ik op de binnenplaats van het HvB in Scheveningen liep op weg naar buiten. De grote deur aan de Van Alkemadelaan draaide open. Door de deur kwam een kleine vrouw, heel moeilijk lopend, steunend op een stok en ondersteund door een andere vrouw. Ik herkende haar als de moeder van een gedetineerde. Ik begroette haar en zei dat het wel een grote inspanning voor haar was om te komen. Ze zei ‘Ik kom iedere week. Ik sleep mezelf hier naartoe. Ik kan niet anders, want het blijft toch je kind.’

Ook in het nazorgprogramma van Exodus zijn relaties belangrijk. Het programma is zwaar door de strakke structuur en de begeleidingsdoelen die zijn gesteld. Nogal eens kan de motivatie wegzakken en kun je denken ‘waar ben ik aan begonnen, kan ik niet beter terugvallen in m’n oude leven.’

Relaties die je steunen zijn dan belangrijk om het toch vol te houden en te weten waarom je het doet. Relaties brengen in het Exodusprogramma een persoonlijke levenssfeer in. Ze geven het leertraject naar het nieuwe leven een heel persoonlijk perspectief. Belangrijk ook in de relationele kant van het Exodusprogramma is de wederkerigheid. De bewoners kunnen ook iets betekenen voor hen.”

Na de toespraak was er een persoonlijk samenzijn met de VIPs en de bewoners. Iedere bewoner sprak zijn eigen VIP toe met daarbij een symbolisch geschenk. Het was bijzonder om te horen wat mensen in de crisis van hun bestaan voor elkaar kunnen betekenen en hoe je door ‘er gewoon te zijn’ de situatie kunt verlichten en ook een beetje hoop kunt bieden. De bijeenkomst werd besloten met een gezamenlijke maaltijd en een muzikaal optreden door twee bewoners.